

Financijski pokazatelji neprofitne organizacije MoST

Miljak, Ana

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:749317>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIJSKI POKAZATELJI NEPROFITNE
ORGANIZACIJE „MoST“**

Mentor:

doc. dr. sc. Andrijana Rogošić

Student:

Ana Miljak, 1140027

Split, lipanj, 2017

SADRŽAJ:

1. UVOD	1
1.1. Definiranje problema i predmet istraživanja	1
1.2. Cilj rada.....	1
1.3. Metode rada	2
1.4. Struktura rada.....	2
2. OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA NEPROFITNOG SEKTORA.....	4
2.1. Obilježja neprofitnih organizacija.....	4
2.1.1. Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija	5
2.1.2. Vrste neprofitnih organizacija	6
2.1.3. Regulatorni okvir neprofitnih organizacija	7
2.2. Računovodstvo neprofitnih organizacija	9
2.2.1. Poslovne knjige	10
2.2.2. Knjigovodstvene isprave	12
2.3. Financijski izvještaj neprofitnih organizacija	13
2.3.1. Bilanca.....	14
2.3.2. Izvještaj o prihodima i rashodima	15
2.3.3. Bilješke.....	16
2.4. Financijska analiza neprofitnih organizacija	16
3. PRIMJENA FINACIJSKE ANALIZE TEMELJEM POKAZATELJA NA UDRUZI „ MoST“	19
3.1. Općenito o MoST-u	19
3.2. Financijski izvještaj MoST-a.....	21
3.3. Analiza financijskih izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja	24
3.4. Ocjena financijskog aspekta poslovanja	29
4. ZAKLJUČAK	30
5. LITERATURA	31
6. SAŽETAK.....	33
7. SUMMARY.....	34

1. UVOD

1.1. Definiranje problema i predmet istraživanja

Organizacija koja pruža uslugu društvu iz područja neprivrede se naziva neprofitna organizacija. Takve organizacije nastaju tamo gdje država i tržište ne mogu ispuniti potrebe društva, a vežu se uz razne djelatnosti. To su udruge građana, zaklade, ustanove i druge organizacije koje ne ostvaruju dobit (ili profit). Iako se radi o neprofitnim organizacijama, one se na određene načine moraju financirati kako bi mogle funkcionirati. Najčešće se takve organizacije financiraju iz proračuna, kroz članarine, donacije i sl. Kao i svaka poslovna organizacija, da bi neprofitna organizacija mogla poslovati pozitivno, efikasno i efektivno postoje određeni zakoni i uredbe kojih se mora pridržavati. U tome im pomaže financijska analiza.

Udruge su neprofitne organizacije i predmet istraživanja ovog rada. Zakon o udrugama, između ostalog, određuje i uvjete za osnivanje i funkcioniranje udruge. Takve organizacije dijelom se financiraju iz državnih, županijskih i lokalnih proračuna, a na temelju rezultata rada, odnosno poduzetnih akcija. Obzirom na važnu ulogu koje udruge imaju, potrebno je sagledati poslovanje te na temelju javnih računovodstvenih informacija te ocijeniti uspješnost upravljanja i raspolaganja financijama pomoću financijskih pokazatelja.

1.2. Cilj rada

Cilj ovog rada je ocijeniti uspješnost poslovanja neprofitnih organizacija pomoću financijskih pokazatelja te objasniti obilježja financijskog izvještavanja i financijske analize neprofitnih organizacija, kao i Zakone koji se odnose na poslovanje tih organizacija. Rad objašnjava i osnovne koncepte računovodstva neprofitnih organizacija, a teorijski dio potkrijepljen je praktičnim dijelom na primjeru neprofitne organizacije, udruge MoST.

1.3. Metode rada

Metode¹ korištene u izradi ovog rada su:

- **Metoda analize** - Metoda kojom se složeni pojmovi, sudovi i zaključci raščlanjuju na njihove jednostavnije sastavne dijelove te se izučava svaki dio za sebe i u odnosu na druge dijelove.
- **Metoda sinteze** – Spajanje dijelova ili elemenata u cjelinu, tj. sastavljanje jednostavnih misaonih tvorevina u složene i složenih u još složenije.
- **Metoda klasifikacije** - Sistematska i potpuna podjela općega pojma na posebne, u okviru opsega pojma. Predstavlja sustave skupina predmeta, ili raspodjele niza srodnih pojava.
- **Metoda kompilacije** - Postupak preuzimanja tuđih rezultata znanstveno-istraživačkog rada, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.
- **Metoda studije slučaja** - Postupak kojim se istražuje neki zaseban slučaj iz određenog znanstvenog područja. Istražuje se bilo koji ograničeni problem odnosno neka karakteristična osobina određenog slučaja. Ovdje se radi u okviru udruge MoST.

1.4. Struktura rada

Ovaj rad se sastoji od 4 dijela, uključujući uvodni i zaključni dio.

U prvom dijelu definira se problem istraživanja, ciljevi rada, te se prikazuju metode korištene u radu i struktura rada.

U drugom dijelu se objašnjavaju osnovna obilježja neprofitnih organizacija, vrste neprofitnih organizacija, obveze neprofitnih organizacija prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, financijsko izvještavanje i analiza financijskih izvještaja (financijskih pokazatelja) neprofitnih organizacija.

¹ Zelenika, R. (1998): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka

Treći dio je praktični dio u kojem se kroz neke financijske pokazatelje ocjenjuje poslovanje na primjeru udruge MoST.

U četvrtom, zadnjem dijelu, dan je kratak osvrt na teorijski i praktični dio cijelog rada.

2. OBILJEŽJA RAČUNOVODSTVA NEPROFITNOG SEKTORA

2.1. Obilježja neprofitnih organizacija

Neprofitna organizacija² postoji kako bi osigurala opći boljitak društva, korištenjem odgovarajućih izvora i raspoloživost odgovarajućih fizičkih dobara i usluga. Neprofitne organizacije³ postoje i djeluju radi postizanja općeg zadovoljstva u društvu kao cjelini, određenim grupama ljudi i pojedincima, a uz korištenje raznih izvora financiranja (sredstva osnivača, iz proračuna, donacija, članarina itd.) , ljudskih resursa i odgovarajućih tehnologija, usluga koje same proizvode i pružaju, kao i određenih materijalnih dobara.

Ovaj tip organizacija spada u tzv. „treći“ neprofitni sektor. Takve organizacije često se nazivaju i nevladine organizacije, udruženja građana ili građanske inicijative.

Svaka neprofitna organizacija mora biti upisana u Registar neprofitnih organizacija, a to mogu biti udruge, savezi, ustanove, političke stranke, vjerske zajednice kao i sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje profita.

Djelovanje neprofitnih organizacija je uobičajeno u području kojeg nije moguće organizirati na tržišnoj osnovi. Nastaju tamo gdje država i tržište ne mogu ispuniti potrebe društva, a najčešće ih pokreću građani. Iako mogu ostvarivati prihode i zapošljavati osoblje, takve organizacije nemaju svrhu osiguravanja zarade pojedincu.

Osnovni cilj neprofitne organizacije je provođenje njihove realne misije. Takvi ciljevi su nenovčani, nematerijalni, dugoročni, društveni, altruistički itd. Iako se nazivaju neprofitne, takve organizacije često se angažiraju u aktivnostima kojima ostvaruju zaradu. To je potrebno kako bi se pribavila sredstva za ostvarivanje organizacijskih primarnih ciljeva.

Ukoliko neprofitna organizacija ostvari profit na kraju poslovne godine, odnosno višak prihoda nad rashodima, ne ulaže ga u ponovno uvećanje kapitala niti ga distribuira članovima organizacije već taj višak koristi za pokrivanje manjka iz prethodnih godina ili ga ulaže u

² Meler M. (2003): Neprofitni marketing, Osijek: Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera, Ekonomski fakultet, str. 92.

³ Marić R. (2009): Menadžment neprofitnih organizacija, Beogradska poslovna škola, Beograd, str. 37

različite druge dobrotvorne ili humanitarne ciljeve, ovisno o djelatnosti kojom se organizacija bavi i u skladu sa misijom organizacije.

2.1.1. Razlike između profitnih i neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije se po mnogočemu razlikuju od profitnih organizacija. Kao što je već navedeno, njihov primarni cilj ne može biti profit. Sva sredstva organizacije moraju biti korištena u svrhu plaća zaposlenika, troškova djelovanja i aktivnosti. Dakle, to su one organizacije čiji je profit, ukoliko ostvaren, korišten da se podmire operativni troškovi te se sav preostali dio ulaže u unaprjeđenje organizacije. Kod profitnih organizacija, on se može dijeliti.

Vlasnici profitnih organizacija su dioničari i ulagači koji očekuju određenu zaradu, dok vlasnik neprofitnih organizacija može biti privatno lice, neka druga neprofitna organizacija ili organizacija može biti i bez vlasnika. Nisu čvrsto hijerarhijski organizirane i nemaju strogo određene podjele ovlasti i odgovornosti.

Što se tiče o odgovornosti menadžmenta, u profitnim organizacijama odgovornost je prema vlasnicima, odnosno dioničarima organizacije, dok je odgovornost u neprofitnim organizacijama prema rukovodećem tijelu organizacije ili osnivaču.

Profitne organizacije financiraju se iz osnivačkih dionica, prihodima od prodaje roba i usluga, kreditima, zadržanom dobiti itd. Neprofitne organizacije najčešće se financiraju iz državnog proračuna, kroz članarine, donacije, sponzorstva itd.

Profitne organizacije plaćaju sve poreze i uvozne carine dok neprofitne organizacije uglavnom ne plaćaju porez, tj. plaćaju samo neke poreze i uvozne carine u izuzetnim slučajevima.

Primarna svrha profitnih organizacija je ostvarivanje dobiti vlasnicima, a primarna svrha neprofitnim organizacijama je ostvarivanje misije i društveno korisnih ciljeva i zadataka kojima se organizacija bavi.

Mjere uspješnosti poslovanja kod profitnih organizacija je visina dobiti, tj. povratak uloženi investicija dok se uspješnost neprofitnih organizacija ogleda u ostvarenju društveno korisnih postavljenih ciljeva i zadataka, u skladu sa misijom organizacije.

2.1.2. Vrste neprofitnih organizacija

Neprofitne organizacije možemo podijeliti po **kriteriju područja rada** ili po **kriteriju vlasništva organizacije**.

Ako se uzima u obzir područje rada u okviru kojeg neprofitne organizacije djeluju, možemo ih podijeliti na: obrazovne, kulturne, religiozne, političke, zdravstvene, dobrotvorne, zaštitne, socijalne.

Uzimajući u obzir vlasništvo nad neprofitnim organizacijama dijelimo ih na⁴ :

- državne (javne, vladine) neprofitne organizacije
- nedržavne (privatne, nevladine) neprofitne organizacije.

Državne neprofitne organizacije klasificiraju se kao proračunski korisnici i većim dijelom se financiraju kroz državni proračun, dok se nedržavne neprofitne organizacije klasificiraju kao ostale neprofitne organizacije i većinom se financiraju samostalno.

Nedržavne neprofitne organizacije financiraju se uglavnom kroz članarine, donacije, sponzorstva ili kroz pružanje različitih usluga. Iako su nedržavne, dio sredstava takve organizacije mogu dobiti i iz državnog proračuna.

Vrste neprofitnih organizacija su detaljnije prikazane u Tablici 1.

⁴ Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V.,(2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF, 2009, str. 3.

Tablica 1: Vrste neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj

Neprofitne organizacije (proračunski korisnici)	Neprofitne organizacije (korisnici - neizravno financiranje iz proračuna)	Privatne neprofitne organizacije
• Državna tijela • Ustanove • Vijeća manjinske samouprave • Proračunski fondovi • Mjesna samouprava	• Gospodarske komore • Turističke zajednice • Zoološki vrtovi • Nacionalni parkovi • Parkovi prirode	• Političke stranke • Političke organizacije • Športska društva, klubovi i savezi • Kulturno – umjetnička društva • Strukovne udruge, zajednice i savezi • Socijalno – humanitarne društvene organizacije • Vjerske zajednice • Organizacije i udruge mladeži • Sindikati • Udruge građana

Izvor: samostalna izrada prema: Babrberić H. i suradnici 2011:567

2.1.3. Regulatorni okvir neprofitnih organizacija

Konačni prijedlog Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija⁵ podnesen je 7. srpnja 2014. godine te potom upućen u saborsku proceduru na donošenje. Hrvatski sabor je dana 3. listopada 2014. Godine donio na sjednicu, a stupio je na snagu 1. siječnja 2015. godine.

Ovim Zakonom uređuje se okvir financijskog poslovanja i elementi računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija, i to:

- načela sustava financijskog poslovanja
- izrada i izvršavanje financijskih planova,
- izvještavanje o potrošnji proračunskih sredstava,
- računovodstvena načela i poslovi,
- poslovne knjige i knjigovodstvene isprave,

⁵ Narodne novine, (2015.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: NN, br. 121/14., čl. 1. i čl.7-18.

- popis imovine i obveza, načela iskazivanja imovine
- obveza i vlastitih izvora te priznavanja prihoda, rashoda, primitaka i izdataka,
- financijsko izvještavanje
- revizija godišnjih financijskih izvještaja
- javna objava godišnjih financijskih izvještaja, nadzor nad financijskim poslovanjem i računovodstvom
- druga područja koja se odnose na financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija

Obveznici primjene ovog zakona su domaće i strane udruge i njihovi savezi, zaklade, fundacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikati, udruge poslodavaca i sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera.

Neki od glavnih zakonskih okvira koji vrijede za neprofitne organizacije su:

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/2014) koji je zamijenio dotadašnju Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08, 7/09, 158/13, 1/14, 44/14)
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/2015)
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/2015)
- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/2015)
- Zakon o Udrugama (Narodne novine 74/2014)
- Zakon o sportu (Narodne novine 71/2006, 150/2008, 124/2010, 86/2012, 94/2013, 85/2015, 19/2016)
- Zakon o volonterstvu (Narodne novine 58/2007, 22/2013)
- Zakon o ustanovama (Narodne novine 76/1993, 29/1997, 47/1999, 35/2008)
- Zakon o zakladama i fundacijama (Narodne novine 36/1995, 64/2001)

Cilj primjene ovih zakona na razne udruge je osigurati njihovo učinkovito djelovanje sa svojstvom pravne osobe te stvoriti preduvjete za djelotvorno financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj.

2.2. Računovodstvo neprofitnih organizacija

Računovodstvo propisano Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija⁶ se temelji na računovodstvenim načelima **točnosti, istinitosti, pouzdanosti i pojedinačnom iskazivanju pozicija.**

Informacija treba biti pouzdana i vjerno odražavati ono što predstavlja a ne smije sadržavati značajnu pogrešku ili biti pristrana.

Računovodstveni poslovi neprofitnih organizacija podrazumijevaju prikupljanje i obradu podataka na temelju knjigovodstvenih isprava, priprema i vođenja poslovnih knjiga. Osim navedenih pod računovodstvene poslove spadaju i priprema i sastavljanje financijskih izvještaja te prikupljanje i obrada financijskih podataka za statističke, porezne i druge potrebe.

Sukladno Zakonom, poštujući pri tome temeljna načela urednog knjigovodstva, svaka neprofitna organizacija je dužna prikupljati podatke i sastavljati knjigovodstvene isprave, voditi poslovne knjige te sastavljati financijske izvještaje. To mora činiti na način da se sve može po potrebi provjeriti i utvrditi.

Neprofitne organizacije dužne su voditi **dvojno knjigovodstvo** prema rasporedu računa iz računskog plana za neprofitne organizacije.

Postoje iznimke u slučaju kojih neprofitna organizacija može voditi jednostavno knjigovodstvo. Kriteriji za takvo vođenje knjigovodstva su slijedeći:

- vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 230.000,00 kuna

⁶ Narodne novine, (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija. Zagreb: NN, br. 121/14., čl. 1. i čl.7-18.

- godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 230.000,00 kuna godišnje

Odluka o vođenju jednostavnog knjigovodstva vrijedi sve dok neprofitna organizacija zadovoljava uvjete, odnosno do opoziva.

Neovisno o vrijednosti imovine i godišnjem prihodu, prve tri godine od osnivanja neprofitna organizacija obvezna je voditi dvojno knjigovodstvo.

Neprofitna organizacija⁷ obvezna je u svom knjigovodstvu osigurati podatke pojedinačno po vrstama prihoda i rashoda kao i o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora. Podatci se u poslovne knjige unose po nastanku poslovnog događaja, a najkasnije u roku primjerenom za sastavljanje financijskih izvještaja. Financijski izvještaji⁸, sastavljaju se na hrvatskom jeziku, a podatci koji se odnose na novčane iznose upisuju se u valutnoj jedinici koja se primjenjuje u Republici Hrvatskoj – kuna.

Za ustroj, zakonito poslovanje i vođenje računovodstvenih poslova odgovoran je zakonski zastupnik neprofitne organizacije. Što se tiče vođenja računovodstvenih poslova, oni se mogu ugovorom povjeriti drugoj stručnoj pravnoj ili fizičkoj osobi.

2.2.1. Poslovne knjige

Poslovne knjige se vode za poslovnu godinu koja je jednaka kalendarskoj godini. Otvaraju se na početku poslovne godine ili danom osnivanja, a zaključuju se na kraju poslovne godine.

Knjige dvojnog knjigovodstva koje vodi neprofitna organizacija jesu: dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se unose knjigovodstvene promjene tijekom slijeda vremenskog nastanka.

⁷ Narodne novine, (2015.): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu. Zagreb: NN, br. 1/15. , čl. 4

⁸ Narodne novine, (2015.): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija. Zagreb: NN, br. 31/15. , čl. 4.

Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih događaja nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima te prihodima i rashodima. Unos podataka se provodi po unaprijed pripremljenom računskom planu. Početna stanja na početku poslovne godine moraju biti ista kao zaključna stanja na kraju prethodne poslovne godine.

Računskim planom za neprofitne organizacije utvrđene su brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su neprofitne organizacije obvezne knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva te prihode i rashode.

Računi iz računskog plana razvrstani su na razrede, skupine, podskupine i odjeljke. Odjeljci iz računskog plana mogu se dodatno raščlanjivati, prema potrebi, na analitičke i podanalitičke račune, a raščlanjivanje odjeljaka u računskom planu obavlja se po dekadnom sustavu.

Poslovne knjige koje je obvezna voditi neprofitna organizacija prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija su:

- knjiga blagajne
- knjiga primitaka i izdataka
- knjiga ulaznih računa
- knjiga izlaznih računa i
- popis dugotrajne nefinancijske imovine

Propisan je minimalni sadržaj knjige primitaka i izdataka, knjige ulaznih računa, knjige izlaznih računa i popisa dugotrajne nefinancijske imovine.

Pomoćne knjige su analitičke knjigovodstvene evidencije poslovnih događaja koji su u glavnoj knjizi iskazani sintetički i ostale pomoćne evidencije o stanju i promjenama imovine i obveza radi potreba nadzora i praćenja poslovanja.

Pomoćne knjige koje vodi neprofitna organizacija koja je obveznik vođenja dvojnog knjigovodstva su:

- knjiga dugotrajne nefinancijske imovine (nabavna i otpisana)
- knjiga kratkotrajne nefinancijske imovine (zaliha materijala, proizvoda i robe)

- knjiga financijske imovine i obveza (potraživanja i obveza, primljenih i izdanih vrijednosnih papira i dr. financijskih instrumenata, itd.)
- knjiga (dnevnik) blagajni (kunska, devizna, porto i druge)
- evidencija putnih naloga i korištenja službenih vozila

Ako se poslovne knjige vode kao elektronički zapis, glavna knjiga, odnosno knjiga primitaka i izdataka mora se nakon zaključivanja na kraju poslovne godine zaštititi na način da se onemogućiti izmjena pojedinih ili svih dijelova ili listova glavne knjige, da je glavnu knjigu moguće u svakom trenutku otisnuti na papir te mora biti potpisana elektroničkim potpisom sukladno propisu koji uređuje elektronički potpis. Ako nije moguće zaštititi poslovne knjige koje se vode kao elektronički zapis onda se ispisuju na papir i uvezuju u roku od 120 dana od isteka poslovne godine na koju se odnose.

Ispisane i uvezane poslovne knjige neprofitne organizacije potpisuje zakonski zastupnik. Rok čuvanja počinje teći istekom poslovne godine na koju se poslovne knjige odnose.

Knjige se čuvaju:

- dnevnik i glavna knjiga – najmanje jedanaest godina
- pomoćne knjige – najmanje sedam godina
- knjiga primitaka i izdataka – najmanje jedanaest godina
- knjiga blagajne, knjiga ulaznih računa, knjiga izlaznih računa i popis dugotrajne nefinancijske imovine – najmanje sedam godina

2.2.2. Knjigovodstvene isprave

Knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim, urednim, istinitim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama.

Knjigovodstvena isprava je pisani dokument ili elektronički zapis o nastalom poslovnom događaju. Da bi se knjigovodstvena isprava tretirala kao vjerodostojna ona mora potpuno i

istinito odražavati nastali poslovni događaj te se iz nje treba nedvosmisleno utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, tj. narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovnog događaja povodom kojeg je sastavljena.

Sastavlja se u jednom primjerku ili u više primjeraka. U slučaju da se knjigovodstvena isprava sastavljena u jednom primjerku želi otpremiti podatci iz takve isprave moraju biti stalno dostupni.

Knjigovodstvenom ispravom smatra se i isprava primljena telekomunikacijskim putem, preslika izvorne isprave ili isprava na elektroničkom zapisu ako je na ispravi navedeno mjesto čuvanja izvorne isprave, odnosno razlog upotrebe preslike i ako ju je potpisao zakonski zastupnik neprofitne organizacije ili osoba na koju je prenesena ovlast.

Knjigovodstvene isprave čuvaju se kao izvorne isprave, na nositelju elektroničkog zapisa ili nositelju mikrografske obrade, a rokovi čuvanja su sljedeći:

- najmanje sedam godina - isprave na temelju kojih su podaci uneseni u pomoćne knjige, izuzev knjige primitaka i izdataka, te knjigu blagajne, knjigu ulaznih računa, knjigu izlaznih računa te popis dugotrajne nefinancijske imovine
- najmanje jedanaest godina - isprave na temelju kojih su podaci uneseni u dnevnik, glavnu knjigu i knjigu primitaka i izdataka
- trajno - obračun plaće, odnosno naknade plaće ili analitička evidencija o plaćama za koje se plaćaju obvezni doprinosi

Rok za čuvanje knjigovodstvenih isprava počinje teći istekom zadnjeg dana poslovne godine na koju se odnose poslovne knjige u koje su isprave unesene.

2.3. Financijski izvještaj neprofitnih organizacija

Financijsko izvještavanje neprofitnih organizacija je uređeno Zakonom o financijskom poslovanju računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/2014) i Pravilnikom o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/2015).

Financijski izvještaji su izvještaji o stanju i strukturi, te promjenama u vrijednosti i obujmu imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda. Moraju prikazati financijski položaj i poslovanje organizacije realno i objektivno.

Neprofitna organizacija je dužna sastavljati financijske izvještaje koji se predaju Ministarstvu financija, odnosno drugoj instituciji koju Ministarstvo financija odobri ovlasti za zaprimanje i obradu financijskih izvještaja (Državni ured za reviziju i FINA – FINI se ne predaju Bilješke).

Neprofitne organizacije financijske izvještaje predaju u elektronskom i papirnatom obliku na za to predviđenim obrascima te su dužne čuvati ih trajno i u izvorniku.

Financijski izvještaji koji sve neprofitne organizacije moraju predati su :

- Bilanca
- Izvještaj o prihodima i rashodima
- Bilješke

Ovi financijski izvještaji obuhvaćaju razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca, a rok za predaju godišnjih financijskih izvještaja je do zadnjeg dana mjeseca veljače za prethodnu godinu.

2.3.1. Bilanca

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji pokazuje financijski položaj poduzeća, a služi i kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. To je sustavni pregled imovine, obveza i vlastitih izvora na određeni datum, a sastoji se od dva dijela, aktive i pasive. Aktiva je pregled stanja imovine dok je pasiva pregled stanja obveza i vlastitih izvora.

Imovina su različiti resursi koje neprofitna organizacija kontrolira kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti, a klasificira se na nefinancijsku imovinu - razred 0 i financijsku imovinu – razred 1.

Obveze su neizmireni dugovi proizašli iz prošlih događaja i korištenja tuđih resursa, a za čije namirenje se očekuje odljev resursa organizacije. Vlastiti izvori su ostatak imovine nakon

odbitka svih obveza.

Bilanca se sastavlja na Obrascu: BIL-NPF koji sadrži sljedeće:

- stupac 1 - broj računa iz računskog plana
- stupac 2 - naziv računa
- stupac 3 - AOP oznaka
- stupac 4 - stanje 1. siječnja godine za koju se sastavlja izvještaj, odnosno na dan početka poslovanja u tijeku godine
- stupac 5 - stanje 31. prosinca godine za koju se sastavlja izvještaj, odnosno na dan prestanka poslovanja
- stupac 6 - indeks promjene stanja (upisuje se cijeli broj bez decimala)

U Bilancu se iznosi upisuju u kunama bez lipa, a ako nema evidentiranih iznosa upisuje se crtica.

2.3.2. Izvještaj o prihodima i rashodima

Izvještaj o prihodima i rashodima sustavni je pregled prihoda i rashoda, te financijskog rezultata za poslovnu godinu.

Izvještaj o prihodima i rashodima sastavlja se na Obrazac: PR-RAS-NPF koji sadrži sljedeće:

- stupac 1 – broj računa iz računskog plana
- stupac 2 – naziv računa
- stupac 3 – AOP oznaka
- stupac 4 – ostvareno u izvještajnom razdoblju prethodne godine
- stupac 5 – ostvareno u izvještajnom razdoblju tekuće godine
- stupac 6 – indeks ostvarenja tekuće godine u odnosu na prethodnu godinu

2.3.3. Bilješke

Bilješke se uz financijske izvještaje detaljnije razrađuju i dopunjavaju podatke iz Bilance i Izvještaja o prihodima i rashodima. Mogu biti opisne, brojčane ili kombinirane.

Bilješka se označava rednim brojem i poziva se na AOP oznaku izvještaja na koju se odnosi. Ne predaju se Financijskoj agenciji ali se predaju Državnom uredu za reviziju.

Obvezne Bilješke uz Bilancu su :

- pregled ugovornih odnosa i slično koji, uz ispunjenje određenih uvjeta, mogu postati obveza ili imovina (dana kreditna pisma, hipoteke, sporovi na sudu koji su u tijeku itd.)
- pregled stanja i rokova dospijeća dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova te posebno robnih kredita i financijskih najмова (leasing)

U Bilješkama uz Izvještaj o prihodima i rashodima potrebno je navesti razloge zbog kojih je došlo do većih odstupanja u odnosu na ostvarenje prethodne godine.

2.4. Financijska analiza neprofitnih organizacija

Financijska analiza⁹ predstavlja proučavanje novčanih podataka i informacija u financijskim izvještajima potrebnih za upravljanje poslovanjem i važan je menadžerski alat za određivanje financijskog zdravlja neprofitne organizacije.

Važnost analize financijskih izvještaja¹⁰ razmatra se prvenstveno s aspekta upravljanja poslovanjem i razvojem poduzeća. Ona prethodi procesu upravljanja ili, preciznije, prethodi procesu planiranja koji čini sastavni dio upravljanja. Temelj je uspješnosti poslovanja profitnih, ali i neprofitnih organizacija te stvara informacijsku podlogu za potrebu upravljanja organizacijom.

⁹ Weikart L. A., Chen G. G. , Serimier E. (2013): Budgeting and Financial Menagement for Nonprofit Organisation - using money to drive mission success , SAGE, Los Angeles, str. 133

¹⁰ Žager K., Žager L (2008) .: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, str. 157

Ovisno o tome kakvi su interesi subjekta koji provodi analizu (samo poduzeće, vjerovnik, investitor) postoje različite vrste analize. Zajednička im je primjena različitih analitičkih tehnika i sredstava pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u korisne informacije relevantne za upravljanje.

Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja su :

- Komparativni financijski izvještaji – postupak horizontalne analize
- Strukturni financijski izvještaji – postupak vertikalne analize
- Pokazatelji financijske analize – pojedinačni pokazatelj, skupine pokazatelja, sustavi pokazatelja, zbrojni ili sintetski pokazatelji

Horizontalnom analizom se uočavaju promjene pojedinih pozicija temeljnih financijskih pokazatelja, odnosno, sagledavaju se promjene u toku vremena. Moramo raspolagati s podacima za minimalno dvije godine te se najčešće jedna godina uzima kao baza, a ostale se razmatraju u odnosu na nju.

Vertikalna analiza pruža uvid u strukturu financijskih izvještaja. Podrazumijeva međusobno uspoređivanje elemenata financijskih izvještaja tijekom jedne godine. Uobičajeno je da se kod bilance ukupna aktiva i pasiva izjednačuju sa 100 te se izračunavaju udjeli pojedinih elemenata koji čine aktivu i pasivu dok kod računa dobiti i gubitka obično se ukupni prihodi ili neto prodaja izjednačavaju sa 100.

Analiza financijskih pokazatelja najčešće se radi kroz vremensko razdoblje od jedne godine, na temelju izvještaja o prihodima i rashodima. Analiza se može raditi i za financijsko stanje poduzeća u točno određenom trenutku, za što se koristi bilanca

Financijski pokazatelj je racionalan broj, što podrazumijeva da se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos (dijeli se) s drugom ekonomskom veličinom. Financijski pokazatelji¹¹ koji su razvijeni za neprofitne organizacije odnose se na američke neprofitne organizacije te se neki pokazatelji zbog razlika u razvrstavanju imovine i izvora imovine, a samim time i razlika u sastavljanju financijskih izvještaja ne mogu primijeniti u izračunu financijskih pokazatelja za neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj. Iz navedenih razloga dolazi do kombinacija odabranih financijskih pokazatelja koji se mogu primijeniti u nacionalnim okvirima.

¹¹ Hladika M., Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija, str.28

Tablica 2: Financijski pokazatelji i način izračuna odabranih pokazatelja

Pokazatelj	Način izračuna
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda (vrsta) / ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije / ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod / ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađen prihod / ukupni rashodi
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene / ukupni rashodi
Povrat vlastitih izvora / rentabilnost vlastitih izvora	Promjena vlastitih izvora / ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja / prosječni mjesečni rashodi
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda / ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze / prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda / ukupan prihod

Izvor: Samostalna izrada prema : Abraham, A. (2004) A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Nonprofit Organisations (University of Wollongong) ; Abraham, A. (2006) Financial Management in the Nonprofit Sector: A Mission - Based Approach to Ratio Analysis in Membership Organizations (University of Wollongong) ; Holman, A. (2012) The Analysis of Key Financial Ratios in Nonprofit Management (University of Wisconsin).

Na temelju ovih financijskih pokazatelja vodstvo organizacije može planirati i upravljati organizacijom sigurnije i uspješnije.

3. PRIMJENA FINANCIJSKE ANALIZE TEMELJEM POKAZATELJA NA UDRUZI „ MoST“

3.1. Općenito o MoST-u

Udruga MoSt¹² je nevladina organizacija sa sjedištem u Splitu, s lokalnim, regionalnim i nacionalnim djelovanjem koja na vrijednostima volonterskog rada, solidarnosti, humanosti, poštivanju različitosti i ljudskih prava pruža konkretnu pomoć potrebitima i podiže kvalitetu života djece, mladih i građana drugih dobnih kategorija.

Tablica 3: Sažetak osnovnih podataka

MoST		
OSNOVNI PODATCI		Provjera poslovanja
Adresa	Gundulićeva 52, Split	✓ uobičajena
Osnivanje	1998. godine	Prihodi 2014 (kn)
Porijeklo kapitala	100% domaći kapital	1.558.400
Veličina		Prihodi 2015 (kn)
Matični broj	01416391	1.924.439
Registracijski broj	17000372	Porast/pad prihoda 2014-2015
OIB	72486881282	+ 23,5 %
Telefon	(021) 483680	ŽIRO RAČUNI
Telefaks	(021) 483680	Broj blokiranih računa: 0
E-mail	info@most.hr	Aktivni žiro računi
URL	www.most.hr	2330003-1100092490
NKD2002	91.33.0. (Djel. ostalih članskih org.)	2407000-1100122180
NKD2007	94.99. (Djel. Ostalih članskih org.)	2360000-1101503701
ODGOVORNE OSOBE		
UPRAVA OSNIVAČI		

Izvor: samostalna izrada prema „Izvešće o poslovnom subjektu“ ; dostupno na stranici www.poslovna.hr

U organizaciji „Hedip programa“ svjetske zdravstvene organizacije, tijekom listopada 1993. godine, skupina stručnjaka (djelatnika različitih ustanova) koje rade sa mladima su boravili u Italiji i to u gradu Modeni kako bi se upoznali s njihovim modelima rada s mladima.

¹² Internet stranica: www.most.hr

Povezivanje stručnjaka i razmjena iskustava dovela je do osnivanja udruge MoSt.

Osnovni cilj je unaprjeđenje kvalitete življenja mladih u gradu Splitu, a posebice osmišljavanje programa prevencije rizičnog ponašanja mladih i poticanja volonterskog rada i pomoći vršnjaka.

Od 1998. godine pa do danas MoSt provodi kontinuirano 3 programa i niz projekata i aktivnosti za koje su dodijeljena brojna priznanja i nagrade.

Nagrade koje su osvojili:

- 2014. Povelja Republike Hrvatske
- 2012. Nagrada „Vinka Luković“ za suradnju s inicijativom O L aLa u akciji 366 večera
- 2010. Zaklada „Kap za slap“ dodijelila je udruzi MoSt Oskar humanosti za projekt „A DI SI TI ?!“
- 2009. Udruga godine na 12. danima Volonterskog rada
- 2006. Nagrada Splitsko-dalmatinske županije za značajan doprinos u resocijalizaciji društveno ugroženih skupina
- 2006. Udruga godine na 9. Danima volonterskog rada
- 2003. Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju izabralo je POP program kao potencijalni model program
- 2001. Priznanje Vlade RH za poticanje i razvoj volonterstva u RH
- 2001. Udruga godine na 4. Danima volonterskog rada

Vizija udruge MoSt je da želi širiti pozitivnu energiju i stvarati zajednicu u kojoj nema socijalno isključenih građana, koja njeguje aktivizam, humane odnose i pokazuje brigu za one kojima je pomoć potrebna.

Struktura vodstva udruge MoSt, odnosno, tima koji djeluje u udruzi sastoji se od 4 razine, i to od predsjednika, dopredsjednika, nadzornog odbora te izvršnog odbora kao što je prikazanom Slikom 1 u nastavku.

Slika 1: Struktura vodstva Udruge MoST

Izvor: Samostalna izrada prema podacima dostupnim na stranici www.most.hr

Udruga Most je potpisala sporazum sa Nacionalnom zakladom, 2012. godine, za razvoj civilnog društva o razvojnoj suradnji na Pilot programu centara znanja za društveni razvoj na području društvene uključenosti.

3.2. Financijski izvještaj MoST-a

Udruga MoST je ustrojena kao jedan od oblika neprofitnih organizacija u skladu sa Zakonom o udrugama (Narodne novine 74/2014). Kao udruga, prilikom svog djelovanja, poštuje načela neprofitnih organizacija neovisnosti, javnosti, demokratskog djelovanja i slobodnog sudjelovanja u javnom životu. Dakle, djeluje samostalno na javan i transparentan način u svrhu zadovoljenja interesa šire javnosti bez ostvarenja profita. Glavnu ulogu u odlučivanju imaju članovi udruge.

Temeljna financijska izvješća moraju pružiti istinit, pouzdan i točan pregled sredstava, njihov izvor te prihode i rashode.

U financijskom izvješću iz 2015. godine udruga MoST¹³ je ostvarila ukupni prihod od 1.924.439 kn, a ukupni rashodi iznosili su 1.922.924 kn. Vidljiv je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 1515 kn. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 4.

Tablica 4: Prikaz prihoda i rashoda za 2015. godinu udruge MoST

PRIHODI za 2015. Godinu		
R. br.	OPIS	OSTVARENO
1	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	149.213 kn
2	Prihodi od članarina i članskih doprinosa	480 kn
3	Prihodi od imovine	208 kn
4	Prihodi od donacija	1.768.509 kn
5	Ostali prihodi	6.029 kn
UKUPNI PRIHODI		1.924.439 kn
RASHODI za 2015. Godinu		
6	Rashodi za radnike	1.210.338 kn
7	Materijalni rashodi	674.354 kn
8	Rashodi amortizacije	14.241 kn
9	Financijski rashodi	4.994 kn
10	Donacije	16.317 kn
11	Ostali rashodi	780 kn
12	Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 127+128)	1.900 kn
UKUPNI RASHODI		1.922.924 kn

Izvor: samostalna izrada prema „Financijsko izvješće udruge MoST“, dostupno na stranici www.mfin.hr

U 2015. godini prihodi od prodaje robe i pružanja usluga iznosili su 149.213 kn, što je 7,75 % ukupnih prihoda.

Prihodi od članarina i članskih doprinosa čine 0,03 % ukupnih prihoda, odnosno njihova vrijednost je 480 kn.

¹³ Ministarstvo Financija Republike Hrvatske: Financijsko izvješće udruge MoST (2015. godina) , dostupno na www.mfin.hr

Prihodi od imovine iznosili su 208 kn, što je 0,01 % ukupnih prihoda. Navedeni prihodi se odnose na prihode od financijske imovine, odnosno na kamate na oročena sredstva i depozite po viđenju.

Vrijednost prihoda od donacija iznosila je 1.768.509 kn, što je 91,90 % ukupnih prihoda. Prihodi od donacija se odnose na prihode od donacija iz proračuna, donacija iz državnog proračuna, donacije iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba, prihodi od građana i kućanstava te ostali prihodi od donacija.

Ostali prihodi iznosili su 6.029 kn, što je 0,31 % ukupnih prihoda. Navedeni prihodi se odnose na prihode od refundacija.

Ukupni prihodi u 2015. godini su iznosili 1.924.439 kn.

U 2015. godini rashodi za radnike iznosili su 1.210.338 kn, što je 62,94 % ukupnih rashoda. Navedeni rashodi se odnose na plaće, doprinose za zdravstveno osiguranje te doprinose za zapošljavanje.

Materijalni rashodi iznosili su 674.354 kn, što iznosi 35,07 % ukupnih rashoda. Oni se sastoje od naknada troškova zaposlenima, naknada troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima, povjerenstvima i slično, naknada volonterima, naknada ostalim osobama izvan radnog odnosa, rashoda za usluge, rashoda za materijal i energiju te ostali nespomenuti materijalni rashodi.

Rashodi amortizacije iznosili su 14.241 kn, što iznosi 0,74 % ukupnih rashoda.

Vrijednost financijskih rashoda iznosila je 4.994 kn, što je 0,26 % ukupnih rashoda. Navedeni rashodi se odnose na ostale financijske rashode.

Donacije su iznosile 16.317 kn, odnosno 0,85 % ukupnih rashoda. Donacije se odnose na tekuće donacije.

Ostali rashodi iznosili su 780 kn, što iznosi 0,04 % ukupnih rashoda. Oni se odnose na rashode za ostala porezna davanja.

Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 127+128) iznosili su 1900 kn, odnosno 0,10% ukupnih rashoda.

Ukupni rashodi u 2015. godini su iznosili 1.922.924 kn.

3.3. Analiza financijskih izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja

Neprofitne organizacije¹⁴ mogu koristiti brojne financijske pokazatelje kako bi se bolje upoznale s financijskom situacijom. Financijski pokazatelji su korisni ako su izračunati na temelju istinitih i objektivnih financijskih izvještaja, dosljedno izračunati tijekom razdoblja, interpretirani u kontekstu internih i eksternih faktora te ako se uspoređuju s postavljenim ciljevima.

Financijski pokazatelji koji su razvijeni za neprofitne organizacije odnose se na američke neprofitne organizacije pa se neki pokazatelji ne mogu primijeniti u izračunu za neprofitne organizacije u Republici Hrvatskoj zbog razlika u sastavljanju financijskih izvještaja.

Stoga se navodi kombinacija odabranih financijskih pokazatelja¹⁵ koji se mogu primijeniti u nacionalnim okvirima:

- **Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda** pokazuje na koje se izvore prihoda najviše oslanja neprofitna organizacija stavljajući u odnos najveći izvor prihoda (vrsta) i ukupan prihod.
- **Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna** ističe u kojoj se mjeri neprofitna organizacija oslanja na sredstva dobivena iz državnog proračuna.
- **Koeficijent zarađenih prihoda** pokazuje koliko prihoda organizacija ostvaruje prodajom ili pružanjem usluga, a ako se umjesto ukupnih prihoda u odnos stave ukupni rashodi dobiva se **koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti ukupnog poslovanja**.
- **Koeficijent tekuće likvidnosti** mjeri sposobnost organizacije da podmiri svoje kratkoročne obveze, ako je koeficijent tekuće likvidnosti manji od 1 moguće je da poduzeće ostane bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza.
- **Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda** pokazuje udio rashod zaposlenih u ukupnim rashodima.

¹⁴ Barr, K. (2008) Analyzing Financial Information Using Ratios

¹⁵ Abraham, A. (2004) A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Nonprofit Organisations

- **Povrat vlastitih izvora/rentabilnost vlastitih izvora** stavlja u omjer promjenu vlastitih izvora i ukupne vlastite izvore i pokazuje je li je organizacija financijski bolja s vremenom.
- **Interval obrane** govori o broju mjeseci u kojima organizacija može obavljati djelatnost ako u međuvremenu ne dođe do dodatnih primitaka. Pomoću ovog pokazatelja menadžment neprofitne organizacije dolazi do spoznaje o iscrpljivanju novčanih rezervi.
- **Pokazatelj uštede** pokazuje sposobnost organizacije u povećanju vlastitih izvora i ako je veći od 1 dolazi do porasta vlastitih izvora.
- **Koeficijent zaduženosti** mjeri udio duga u imovini. Visoka vrijednosti ovog koeficijenta ukazuje na buduće nelikvidnosti ili smanjenu sposobnost za buduće zaduživanje.
- **Odnos prihoda** pokazuje odnos različitih vrsta prihoda s ukupnim prihodima koji zapravo ovisno o odabranoj vrsti prihoda predstavlja određeni koeficijent pouzdanosti.

U nastavku su izračunati i prikazani, u pojedinačnim tablicama, prethodno navedeni financijski pokazatelji utvrđeni na financijskom izvještaju udruge MoST za 2015. godinu.

Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda stavlja u omjer najveći izvor prihoda i ukupni prihod. Najveći izvor prihoda u 2015. godini se odnosi na prihode od donacija. Koeficijent iznosi 91,9 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 5.

Tablica 5: Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda udruge MoST-a
Najveći izvor (vrsta) prihoda / ukupan prihod

Godina	Prihod od donacija	Ukupni prihodi	Postotak (%)
2015.	1.768.509 kn	1.924.439 kn	91,8974

Izvor: samostalna izrada

Kod *koeficijenta pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna* se radi o omjeru prihoda od donacija, potpora i subvencija iz državnog proračun i ukupnih prihoda. Navedeni

koeficijent pokazuje da se udruga MoST donacijama iz državnog proračuna koristi 2,97 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 6.

Tablica 6: Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna
Donacije, potpore i subvencije iz državnog proračuna / ukupan prihod

Godina	Prihod od donacija, potpora i subvencija iz državnog proračuna	Ukupni prihodi	Postotak (%)
2015.	57.181 kn	1.924.439 kn	2,9713

Izvor: samostalna izrada

Koeficijent zarađenih prihoda stavlja u omjer ukupno zarađeni prihod od prodaje roba i pružanja usluga sa ukupnim prihodom. Koeficijent zarađenih prihoda iznosi 7,75 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 7.

Tablica 7: Koeficijent zarađenih prihoda
Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod

Godina	Prihod od prodaje roba i pružanja usluga	Ukupni prihodi	Postotak (%)
2015.	149.213 kn	1.924.439 kn	7,7536

Izvor: samostalna izrada

Koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti ukupnog poslovanja se izračunava tako što se ukupno zarađeni prihod od prodaje roba i pružanja usluga podijeli sa ukupnim rashodima. Koeficijent samodostatnosti iznosi 7,76 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 8.

Tablica 8: Koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti ukupnog poslovanja
Ukupan zarađeni prihod / Ukupan rashod

Godina	Prihod od prodaje roba i pružanja usluga	Ukupni rashodi	Postotak (%)
2015.	149.213 kn	1.922.924 kn	7,7597

Izvor: samostalna izrada

Koeficijent tekuće likvidnosti se izračunava kao omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. Koeficijent iznosi 1,27 što znači da ukupna kratkotrajna imovina ima veću vrijednost od kratkoročnih obveza. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 9.

Tablica 9: Koeficijent tekuće likvidnosti
Kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze

Godina	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Koeficijent
2015.	482.924 kn	381.395 kn	1,2662

Izvor: samostalna izrada

Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda stavlja u omjer rashode za zaposlene i ukupne rashode. Udruga MoST u 2015. godini zapošljava 15 radnika. Udio rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima iznosi 62,94 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 10.

Tablica 10: Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda
Rashodi za radnike / Ukupni rashodi

Godina	Rashodi za radnike	Ukupni rashodi	Postotak (%)
2015.	1.210.338 kn	1.922.924 kn	62,9426

Izvor: samostalna izrada

Povrat vlastitih izvora / rentabilnost vlastitih izvora stavlja u omjer promjenu vlastitih izvora i ukupne vlastite izvore. Vlastiti izvori u 2015. godini su veći za 1515 kn , odnosno za 0,06 % u odnosu na iskazano stanje u 2014. godini. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 11.

Tablica 11: Povrat vlastitih izvora / rentabilnost vlastitih izvora
Promjena vlastitih izvora / Ukupni vlastiti izvori

Godina	Promjena vlastitih izvora	Ukupni vlastiti izvori	Postotak (%)
2014.	-	270.087 kn	-
2015.	1.515 kn	271.602 kn	0,5578

Izvor: samostalna izrada

Interval obrane se izračunava kao omjer novca, utrživih vrijednosnih papira i potraživanja sa prosječnim mjesečnim rashodima. Nije ga moguće izračunati zbog nemogućnosti pristupa informacijama o mjesečnim rashodima.

Pokazatelj uštede govori o odnosu razlike prihoda i rashoda sa ukupnim rashodima. Pokazatelj iznosi 0,08 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 12.

Tablica 12: Pokazatelj uštede

Razlika prihoda i rashoda / Ukupni rashodi

Godina	Razlika prihoda i rashoda	Ukupni rashodi	Postotak (%)
2015.	1.515 kn	1.922.924 kn	0,0788

Izvor: samostalna izrada

Koeficijent zaduženosti stavlja u omjer prosječne ukupne obveze i prosječnu ukupnu imovinu. Nije moguće izračunati ovaj koeficijent zbog neraspolaganja informacijama o prosječnim iznosima.

Odnos prihoda pokazuje udio različitih vrsta prihoda sa ukupnim prihodima. Za primjer ćemo izračunati udio ostalih prihoda (prihoda od naknade štete i refundacija) u ukupnim prihodima. Odnos prihoda iznosi 0,31 %. Detaljniji pregled je u prilogu u tablici 13.

Tablica 13: Odnos prihoda

Ostali prihodi / Ukupan prihod

Godina	Ostali prihodi	Ukupni prihodi	Postotak (%)
2015.	6.029 kn	1.924.439 kn	0,3133

Izvor: samostalna izrada

3.4. Ocjena financijskog aspekta poslovanja

U financijskom izvještaju udruge MoSt, uz pomoć izračuna financijskih pokazatelja, u 2015. godini je vidljivo da je ostvaren određeni višak prihoda nad rashodima. Najveći izvor prihoda na koji se neprofitna organizacija oslanja je prihod od donacija, koji čini oko 91,90 % ukupnih prihoda. Ostali prihodi kao prihodi iz državnog proračuna, prihod od prodaje robe i pružanja usluga i dr. su raspoređeni u ostalih 8,10 %.

Udruga je likvidna jer je koeficijent likvidnosti veći od 1, preciznije, iznosi 1,27. Pokazuje sposobnost za podmirenje kratkoročnih obveza.

Bilježi se lagan porast rentabilnosti za 0,06 % u odnosu na prethodnu godinu što označava da se financijsko stanje poboljšalo s vremenom.

Udruga MoST zapošljava 15 radnika, a udio rashoda koji se odnosi na njih iznosi 62,94 %.

Pokazatelj uštede iznosi 0,08 % što pokazuje da nije došlo do većeg porasta vlastitih sredstava već da se pretežito oslanjaju na tuđa sredstva.

Iz financijske analize za 2015. godinu se može zaključiti da udruga MoST na zadovoljavajući način posluje uz ostvarivanje viška prihoda nad rashodima. Problem koji može nastati je zbog manjka vlastitih sredstava u ukupnima. Mnogo ovise o tuđim izvorima koje najviše prikupljaju kroz donacije.

4. ZAKLJUČAK

Neprofitne organizacije čine važnu ulogu u društvu budući da nastaju tamo gdje država i tržište ne mogu ispuniti potrebe društva. Uobičajeno djeluju u području kojeg nije moguće organizirati na profitnoj osnovi. Osnivači neprofitnih organizacija najčešće su građani.

Ovakve organizacije najčešće se financiraju iz državnog proračuna, kroz članarine, donacije i sponzorstva. Upravo zbog toga, vrlo je važno kroz određene mehanizme kontrolirati rad ovih organizacija te njihovih financijskih izvještaja s ciljem otklanjanja eventualnih sumnji u netransparentno trošenje novčanih sredstava. Jedan od načina svakako je i analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja.

U ovom radu analizirani su financijski izvještaji udruge MoST za 2015. godinu. Analiza je izvršena putem skupine financijskih pokazatelja za neprofitne organizacije. Analizom je utvrđeno kako se udruga MoST u velikoj dijelu financira iz donacija (više od 91% prihoda odnosi se na prihode od donacija). Zanimljivo je, pak, vidjeti kako se samo nešto manje od 3% prihoda odnosi na prihode od donacija, potpora i subvencija iz državnog proračuna. Proučavajući izvještaje udruge MoST uočeno je kako navedena udruga ima 15 zaposlenih dok rashodi za radnike, u ukupnim rashodima, čine skoro 63%. Što se tiče likvidnosti, može se zaključiti da je udruga MoST likvidna budući da je omjer njene kratkotrajne imovine i njenih kratkoročnih obveza veći od 1.

Uzimajući u obzir sve izračunate financijske pokazatelje, može se zaključiti da udruga MoST posluje izuzetno dobro, tj. ostvaruje višak prihoda nad rashodima dok su svi financijski pokazatelji pozitivni. Ono što se može pojaviti kao problem u budućnosti, jesu izvori sredstava. Udruga MoST se u velikoj mjeri financira iz donacija i to ne toliko iz državnog proračuna koliko iz drugih izvora donacija. Nepovoljna kretanja u gospodarstvu, krize, visoki porezi i sl. samo su jedan od razloga zbog kojih u samo jednoj godini neprofitnim organizacijama, pa i udruzi MoST, može utjecati na smanjenje donacija čime se može dovesti u pitanje njihovo financiranje.

5. LITERATURA

Popis knjiga:

1. Abraham, A. (2004): A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Nonprofit Organisations
2. Bajo Jakir I., Maletić I., Sirovica K., Vašiček V.,(2009): Računovodstvo neprofitnih organizacija – s primjenom kontnog plana i poreznih propisa, HZRIF, 2009
3. Barberić, H.(2011): Računovodstvo neprofitnih organizacija a analitičkim računskim planom, primjerima knjiženja i propisima, VI. izmijenjena i dopunjena naklada, RRiF plus, Zagreb
4. Barr, K. (2008) Analyzing Financial Information Using Ratios
5. Marić R. (2009): Menadžment neprofitnih organizacija, Beogradska poslovna škola, Beograd
6. Meler M. (2003): Neprofitni marketing, Osijek: Sveučilište Josipa Juraja Strossmayera, Ekonomski fakultet
7. Weikart L. A., Chen G. G. , Serimier E. (2013): Budgeting and Financial Menagement for Nonprofit Organisation - using money to drive mission success , SAGE, Los Angeles
8. Zelenika, R. (1998): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka
9. Žager K., Žager L (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

Časopis:

1. Hladika M., Žigman A. (2012): Financijski pokazatelji za ocjenu poslovanja neprofitnih organizacija

Zakoni i drugi popisi:

1. Narodne novine, (2015.): Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija, Zagreb: NN, br. 31/15
2. Narodne novine, (2015.): Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu, Zagreb: NN, br. 1/15

3. Narodne novine, (2014.): Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, Zagreb: NN, br. 121/14.

Ostali izvori:

1. Internetska stranica: www.most.hr
2. Internetska stranica: www.poslovna.hr
3. Ministarstvo Financija Republike Hrvatske: Financijsko izvješće udruge MoST (2015. godina) , dostupno na www.mfin.hr

6. SAŽETAK

Neprofitne organizacije su različita udruženja građana ili građanske inicijative u obliku udruge, ustanove, zaklade i sve ostale pravne osobe kako bi osigurala zadovoljenje potrebe društva koje nisu mogle biti ostvarene od strane države ili tržišta.

Jedna od vrsta neprofitnih organizacija su udruge. Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih ili pravnih osoba koje nastaju radi zaštite i promicanja zajedničkih interesa bez namjere stjecanja dobiti, a podvrgavaju pravilima i zakonima koja uređuju ustroj i djelovanje toga oblika udruživanja.

Cilj završnog rada jest prikazati uspješnost poslovanja na praktičnom primjeru udruge MoST uz izračun financijskih pokazatelja koji su karakteristični za neprofitne organizacije. Na temelju financijske analize se može zaključiti kako u 2015. udruga posluje zadovoljavajuće, odnosno ostvaruje višak prihoda nad rashodima. Mogući problem se može stvarati zbog oslanjanja na donacije kao izvor prihoda.

Ključne riječi: neprofitne organizacije, udruga MoST, financijska analiza i pokazatelji neprofitnih organizacija

7. SUMMARY

Non-profit organizations are multiple associations of citizens or civic initiatives in the form of associations, institutions, foundations and other legal entities to ensuring the fulfillment of the needs of society that could not be achieved by the state or the market.

One of the kind of non-profit organizations is an association. On the practical association of the most is a form of free and voluntary association of several physical or legal persons created to protect and promote common interests without the intention of gaining profit and subject to the rules and laws governing the organization and operation of that form of association.

The aim of the bachelor thesis is to show the success of the business on a practical example of the MoST association with the calculation of financial indicators that are characteristic for non-profit organizations. Based on the financial analysis, it can be concluded that in 2015 the association operated satisfactorily, it realized surplus of revenue over expenditures. A potential problem can rise because of reliance on donations as a source of income.

Key words: non-profit organizations, association MoST, financial analysis and indicators of non-profit organizations